

er min Tro, uden at jeg paa et saa foreløbigt Standpunkt som det, vi her staa paa, skal sige noget bestemt eller tage noget endeligt Standpunkt, at den Vej, som vi snarest og lettest ville komme frem ad, vil være at knytte Sæmmensætningen af Landstinget til de kommunale Raad, ikke just til de større, men til alle kommunale Raad"; og jeg skal tilføje, at medens det ærede Medlem fra Ringkøbing den Gang jo endnu syntes at staa ligesom lidt søgende overfor Standpunktet, har han siden i en Artikel i „København" udtrykkelig erklæret sig for en Forfatning, bygget paa de kommunale Forsamlinger. I en Artikel, formet som en Polemik mod Formanden for det nationale Fremskridtsforbund, skriver det ærede Medlem fra Ringkøbing: „Mit Standpunkt, at en Forfatningsændring bør gaa i den Retning, at Landstinget sæmmensættes ved Valg af de kommunale Forsamlinger, bygger paa Juni-Grundlovens klare Ord".

Altsaa, fra alle 3 Ordførere faldt der Udtalelser til Fordel for at betræde denne Vej. Det blev da vort Standpunkt, at det var vor Pligt at overveje, om vi vilde følge denne Vej, hvad enten nu vi eller andre førte an; og efter nøje Overvejelse erklærede vi os rede til at gaa den af disse tre Gruppeordførere anviste Vej. Bestemmende for dette Standpunkt var den Betragtning, at Betingelsen for en Reform af Forfatningen af 1866 er mange Parters Samvirken. Den nødvendige Grundlovsopløsning, som jo i gunstigste Fald en Gang vil appellere til alle de nuværende Landstingsvælgere, altsaa en Gang vil henvende sig til den nuværende privilegerede Valgret og lade den tale i sin egen Sag, kræver jo, at der for at bryde den privilegerede Valgrets Magt ved Landstingsvalget samles en overmaade stor Styrke af de almindelige Vælgere om Forfatningsforslaget. Den nødvendige Styrke vil i Virkeligheden bestaa i et Opbud af alle Vælgere hos Regeringspartiet, hos Socialdemokratiet og hos de Radikale. Naar disse forenes, saaledes som de forenedes ved Valget paa Fyn, saa kan den privilegerede Valgret brydes. Men ogsaa kun da. Derfor maatte vi jo se, hvad det Parti, som havde 118,000 Vælgere, var rede til i Forfatningssagen.

Naar vi har kunnet gaa denne Vej, er det endvidere, fordi vi mente, at man ved at følge Juni-Grundlovens Anvisning vel ikke fik en radikal Forfatning, men dog en brugelig Forfatning. Det Forfatningsforslag, som nu er fremkommet som en Opfyldelse af de 3 Gruppeordføreres Udtalelser

i 1910, giver ikke en radikal Forfatning, det er ikke bygget paa et Princip, det er ingenlunde uden Tvivl og Omsvøb, men det er brugeligt, og det indeholder Mulighed for Demokratisering, hvor der er Brist. Regeringens Tilbud gaar ikke tilbage til Bondevennernes Forfatning, ikke til Martsministeriets Udkast, ikke til selve Juni-Grundloven, og vi beklager det. Vi havde foretrukket, at saadanne Tanker var blevne de raadende ved Forfatningsforandringen, og vi forstaa heller ikke rigtig, hvorfor man ikke har villet gaa tilbage til selve Juni-Grundloven. Indvendingerne om, at Tingene ikke maa være ensartede, at det ene Ting ikke maa være et Ekko af det andet, eller som den ærede Konseilspræsident nu siger, at Landstinget ikke maa være et absolut Ekko af det andet Ting, forstaaer vi ikke. Anlægger man dette Syn paa Tokammerssystemet, er det rigtigt, hvad det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borbjerg) sagde, at Landstingets Bygning udtaler en Mistillid til det andet Ting. Det Tokammerssystem, vi har ønsket at danne, hviler slet ikke paa den Opfattelse. Det bygger udelukkende paa den Anskuelse, at det er nyttigt, at det offentlige Liv kan hidkalde saa mange forskelligartede Kræfter som muligt. Og nu er det givet, at der ved de direkte Valg uvilkaarligt vil føres en bestemt Art af Personligheder frem, medens der ved de indirekte vil være Mulighed for til Deltagelse i det offentlige Liv at hidkalde Mænd, som ellers ikke let vil blive valgte. Da det endvidere aldrig vil være hensigtsmæssigt at blande to Principper sammen ved Dannelsen af et Kammer, synes det os naturligt at give Vælgerne Adgang til gennem to Valgmaader at vælge til to Kamre de forskelligartede Kræfter, som det offentlige Liv har Brug for. Saaledes forholder det sig med det Tokammerssystem, som vi har foreslaaet: der er ikke mindste Modsætning mellem Tingene, men der skabes Mulighed for Samvirken af forskelligartede Kræfter.

Overfor det fremsatte Regeringsforslag maa jeg derfor sige, at stod vi frit: hvis Regeringen og dens Parti vilde være med, vilde vi foretrække baade det norske Et-kammerssystem og det Forfatningsforslag, vi selv har forelagt. Men naar Regeringen anfører, at den har haft Valget mellem to Muligheder, den her foreslaaede Ordning, „det kommunale Landsting", og en Ordning, der bygger paa en Aldersdeling af Vælgerne, og erklærer, at hint System er langt at foretrække, kan jeg paa mit Partis Vegne udtale, at naar Valget